

Studiu privind provizioanele constituite la nivelul societăților cotate pe piața reglementată din România

Neag Ramona^{1*},
Adorjan Timea-Noemi²,

¹ Universitatea « Petru Maior » din Tîrgu Mureș, România

Rezumat: Pentru a analiza prudența manifestată de societățile listate pe piața de capital din România, respectiv pentru societățile listate la Bursa de Valori București (BVB), am analizat tipurile de provizioane constituite de societățile din eșantionul ales în cadrul a două exerciții financiare succesive 2014 – 2015 și am urmărit transparența manifestată de societăți în explicarea sumelor estimate pentru constituirea lor. Pentru a face o analiză referitoare la politica conservatoare a societăților în domeniul distribuirii dividendelor am calculat impactul neconstituirii provizioanelor asupra dividendelor, rata de distribuire a dividendelor rămânând constantă. Din studiul realizat rezultă faptul că putem vorbi de o politică conservatoare în domeniul distribuirii de dividende la societățile analizate. Modul prudent prin care riscurile asociate activităților desfășurate de societăți sunt analizate și cuantificate prin prisma provizioanelor exprimă o abordare conservatoare, prudentă cu efect direct asupra nedecapitalizării societății. Din calculele efectuate se observă impactul pe care neconstituirea provizioanelor ar putea să-l aibă asupra câștigului pe acțiune și asupra dividendului brut

Cuvinte cheie: reglementare, provizioane, situații financiare conform IFRS, prudență, note la situațiile financiare.

Clasificare JEL: M 41

© 2016 Publicat de revista STUDIA UNIVERSITATIS PETRU MAIOR, SERIES OECONOMICA, sub egida Universității “PETRU MAIOR” din Tîrgu Mureș, România

* Neag Ramona, e-mail: ramonaneag@yahoo.com

1. INTRODUCERE

Informația contabilă trebuie să fie utilă utilizatorilor, dar stabilirea caracterului de informație utilă s-a dovedit a fi dificil de probat. Totuși ceea ce pare să fie acceptat este faptul că informația contabilă trebuie să fie prudentă. Cine ar dori să utilizeze informații contabile care să nu se circumscrie ideii de prudentă? Dar, ce se înțelege prin prudent raportat la prezentarea unor date contabile?

Managementul unei companii este implicat direct în producerea informațiilor contabile. Acesta trebuie să fie atent și responsabil atunci când prezintă datele contabile. Un raționament bun, obiectiv și calculat este important, deoarece în multe situații o parte din datele contabile se bazează pe estimări contabile. Informațiile de care dispun la un moment dat pot fi influențate de anumiți factori care pot conduce la supraevaluarea sau dimpotrivă subevaluarea poziției financiare sau a performanței financiare. Este cert faptul că pentru a fi prudent și estimările legate de prezentarea prudentă a unor elemente contabile nu ar trebui subevaluate și nici supraevaluate.

Investitorii privesc situațiile financiare prezentate ca fiind necesare și pentru a ajuta deciziile legate de repartizarea dividendelor, plata unor prime pentru managementul societății și pentru a stabili valoarea capitalului care trebuie să rămână la dispoziția societății. Ei consideră, în acest caz, faptul că o supraevaluare a profitului și a activelor ar putea avea consecințe mult mai serioase, nefavorabile, decât situația în care ar exista o subevaluare a profitului și activelor. Plata unor dividende este o operațiune care se poate realiza mult mai ușor decât să atragi capital în exercițiile viitoare. Din acest punct de vedere, o politică conservatoare în domeniul distribuirii de dividende este de dorit.

Pentru a analiza prudența manifestată de societățile listate pe piața de capital din România, respectiv pentru societățile listate pe BVB, am analizat tipurile de provizioanele constituite de aceste societăți în cadrul a două exerciții financiare succesive 2014 – 2015 și am urmărit transparența manifestată de societăți în explicarea sumelor estimate pentru constituirea lor.

Cercetări similare regăsite în literatura de specialitate au analizat conformitatea informațiilor publicate în situațiile financiare anuale cu cerințele cuprinse în diferite standarde IFRS. Astfel, Nichols N.B. *et al.* (2012) au analizat conformitatea datelor raportate de cele mai mari entități europene cotate (considerate în categoria "blue chips") cu cerințele cuprinse în standardele privind raportarea pe segmente; a fost surprinsă în studiu trecerea de la standardul IAS 14 "Raportarea pe segmente" la noul standard revizuit, IFRS 8 "Segmente operaționale" și s-a constatat un declin semnificativ al numărului de informații raportate pe segmente, în special în legătură cu datoriile.

Gîrbina și Bunea (2009) au explicat prin analiza realizată conformitatea limitată a rapoartelor anuale cu cerințele standardului IFRS 7, menționând și faptul că societățile trebuie să-și ajusteze rapoartele în funcție de profilul de risc și strategiile de gestiune a riscurilor. De asemenea, au menționat și faptul că se constată o lipsă de transparență în prezentarea practicilor de evaluare utilizate de societățile esanționate (un număr de 10 societăți eşanționate, care au prezentat raportul anual aferent anului 2007 în conformitate cu IFRS).

Referitor la rolul provizioanelor în elaborarea situațiilor financiare anuale, Paul Andre și Andrei Filip (2012), analizând faptul că IFRS-urile sunt bazate mai mult pe principii decât pe

reguli, precizau că aplicarea IFRS asigură neutralitatea informațiilor contabile și prin faptul că regulile cu privire la cum și când se constituie provizioane sunt mai clare.

Pentru cercetarea noastră, am considerat relevantă și urmărirea evoluției provizioanelor, precum și ponderea fiecărui tip de provizion în total provizion și variațiile semnificative de la un exercițiu financiar la celalalt.

Pentru a face o analiză referitoare la politica conservatoare a societăților în domeniul distribuirii dividendelor am calculat impactul neconstituirii provizioanelor asupra dividendelor, rata de distribuire a dividendelor rămânând constantă.

2. ASPECTE METODOLOGICE: SELECȚIA EȘANTIONULUI

În conformitate cu prevederile Ordinului M.F.P. nr. 881 din 25 iunie 2012, societățile ale căror valori mobiliare sunt admise spre tranzacționare pe o piață reglementată, au obligația de a aplica la întocmirea situațiilor financiare Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) (Ministerul Finanțelor Publice, 2012). Pentru analizarea gradului de conformare a societăților cotate pe piața de capital din România la prevederile IAS 37 ”Provizioane, datorii contingente și active contingente” am analizat notele explicative ale situațiilor financiare prezentate, aferente anilor 2015 și 2014.

Conformitatea prezentărilor de informații privind provizioanele cu cerințele de publicare a fost analizată având ca bază reglementările contabile aplicabile entităților ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate pe o piață reglementată, aprobate prin Ordinul M.F.P. nr. 1286/2012 (Ministerul Finanțelor Publice, 2012). În prezent, această reglementare contabilă este abrogată și entităților românești cotate pe piața reglementată le sunt aplicabile prevederile Ordinului M.F.P. nr. 2844/2016 (Ministerul Finanțelor Publice, 2016). Însă, având în vedere că cercetarea noastră a fost realizată pe baza celor mai recente situații financiare anuale individuale, publicate de entitățile analizate pentru exercițiile financiare ale anilor 2014 și 2015, studiul este fundamentat pe prevederile în vigoare la data realizării acestor situații financiare, cuprinse în Ordinul M.F.P. nr. 1286/2012.

Am început prin a selecta un eșantion de 40 de societăți cotate în prezent la Bursa de Valori București și a le grupa în funcție de domeniul de activitate după cum urmează:

Tabelul nr. 1 – Lista societăților analizate în cadrul studiului de caz

Simbol	Denumire societate pe acțiuni	Domeniu de activitate	CAEN
VNC	VRANCART S.A.	Fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton	1721
RRC	ROMPETROL RAFINARE S.A.	Fabricarea produselor obținute din prelucrarea țițeiului	1920
OLT	OLTCHIM S.A.	Fabricarea altor produse chimice organice, de bază	2014
ATB	ANTIBIOTICE S.A.	Fabricarea produselor farmaceutice de bază	2120
BIO	BIOFARM S.A.	Fabricarea preparatelor farmaceutice	
SCD	ZENTIVA S.A.	Fabricarea preparatelor farmaceutice	
RMAH	FARMACEUTICA REMEDIA S.A.	Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice	4646
RPH	ROPHARMA S.A.	Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice, în magazine specializate	4773

Simbol	Denumire societate pe acțiuni	Domeniu de activitate	CAEN
TRP	TERAPLAST S.A.	Fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și a profilelor din material plastic	2221
STIB	STIROM S.A.	Fabricarea articolelor din sticlă	2313
CEON	CEMACON S.A.	Fabricarea cărămizilor, țiglelor și altor produse pentru construcții, din argilă arsă	2332
CBC	CARBOCHIM S.A.	Fabricarea de produse adezive	2391
ART	TMK-ARTROM S.A.	Producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea, din oțel	2420
ALR	ALRO S.A.	Metalurgia aluminiului	2442
VESY	VES S.A.	Fabricarea altor articole din metal n.c.a.	2599
ELMA	ELECTROMAGNETICA S.A.	Fabricarea de instrumente și dispozitive ptr.măsură, verificare, control, navigație	2651
EPT	ELECTROPUTERE S.A.	Fabricarea motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice	2711
RTRA	RETRASIB S.A.	Fabricarea motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice	
ELGS	ELECTROARGEȘ S.A.	Fabricarea de aparate electrocasnice	2751
MECF	MECANICA CEAHLĂU S.A.	Fabricarea mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatarea forestiere	2830
CMF	COMELF S.A.	Fabricarea utilajelor pentru extracție și construcții	2892
UZT	UZTEL S.A.	Fabricarea utilajelor pentru extracție și construcții	2892
CMP	COMP S.A.	Fabricarea altor piese și accesorii ptr.autovehicule și motoare de autovehicule	2932
SNO	Șantierul Naval ORȘOVA S.A.	Construcția de nave și structuri plutitoare	3011
TBM	TURBOMECANICA S.A.	Fabricarea de aeronave și nave spațiale	3030
ARS	AEROSTAR S.A.	Fabricarea de aeronave și nave spațiale	
TEL	TRANSELECTRICA	Transportul energiei electrice	3512
IMP	Impact Developer & Contractor S.A.	Dezvoltare (promovare imobiliară)	4110
COTR	TRANSILVANIA CONSTRUCȚII S.A.	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	4120
COTE	CONPET S.A.	Transporturi prin conducte	4950
TGN	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	Transporturi prin conducte	
OIL	OIL TERMINAL S.A.	Manipulări	5224
SOCP	SOCEP S.A.	Manipulări	
BCM	Casa de Bucovina-Club de Munte S.A.	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	5510
TUFE	TURISM FELIX S.A.	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	
EFO	THR MAREA NEAGRĂ S.A.	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	
SNP	OMV PETROM S.A.	Extracția petrolului brut	610
SNG	S.N.G.N. ROMGAZ S.A.	Extracția gazelor naturale	620

Simbol	Denumire societate pe acțiuni	Domeniu de activitate	CAEN
PTR	ROMPETROL WELL SERVICES S.A.	Activități de servicii anexe extracției petrolului brut și gazelor naturale	910
TLV	BANCA TRANSILVANIA S.A.	Alte activități de intermediere monetare	6419

Sursa: www.asfromania.ro

3. PREZENTAREA INFORMAȚIILOR PRIVIND PROVIZIOANELE ÎN NOTELE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR ANALIZATE

Din dorința realizării unei lucrări care să permită urmărirea și înțelegerea tipurilor de provizioane recunoscute în situațiile financiare ale societăților eșantionate, am realizat o analiză a provizioanelor constituite pe destinații. La baza realizării acestui studiu au stat informațiile prezentate în situațiile financiare, în speță, în notele explicative ale celor 40 de societăți analizate. Tipurile de provizioane analizate sunt: provizioanele pentru litigii, provizioanele pentru garanții acordate clienților, provizioanele pentru dezafectarea imobilizărilor corporale, provizioanele pentru restructurare, provizioanele pentru beneficii acordate angajaților, provizioanele pentru concedii neefectuate, provizioanele pentru participarea salariaților la profitul realizat, provizioanele pentru bonusuri acordate managementului.

Prezentarea provizioanelor pentru litigii

Tabelul nr. 2 – Informații privind provizioanele pentru litigii

Simbol	Informații prezentate în notele explicative (provizioane pentru litigii)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. constituite (%)	
		Valoare provision in LEI		2015	2014
		2015	2014		
VNC	Provizioane pentru litigii.	40.608	40.608	2,19	2,28
ATB	Provizioane pentru litigii.	TS 4.451.562	Alte proviz.	62,00	x
SCD	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	TS 1.041.116 TL 411.549	TL 3.453.204	4,55	15,51
RMAH	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	116.596	116.596	100,00	100,00
TRP	Diverse litigii.	557.711	559.915	17,57	14,03
CEON	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	TS 1.728.391	168.506	33,16	6,83
ALR	Litigii civile.	6.300.000	7.950.000	21,96	87,79
RTRA	Provizion pentru litigii.	x	31.500	x	100,00
CMF	Provizion pentru litigii.	x	281	x	0,01
UZT	Provizion pentru litigii.	250.638	253.538	100,00	100,00
SNO	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	232.919	228.646	51,91	47,43
ARS	Provizion pentru litigii.	709.000	700.000	0,75	0,74

Simbol	Informații prezentate în notele explicative (provizioane pentru litigii)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. constituite (%)	
		Valoare provision in LEI		2015	2014
		2015	2014		
TEL	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	3.741.368	6.114.030	9,78	24,67
IMP	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	19.820.000	2.620.000	99,96	84,58
COTE	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	9.467.265	8.937.366	41,06	36,29
TGN	Provizion pentru litigii.	296.341	2.071.507	0,24	1,60
OIL	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	9.157.657	4.379.158	77,43	100,00
SOCP	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	318.050	318.050	42,56	41,13
EFO	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	630.399	204.116	96,21	89,87
SNP	Provizioane pentru litigii.	514.400.000	453.330.000	3,26	4,36
SNG	Provizioane pentru litigii.	TS 15.872.000 TL 79.000	x	4,80	x
PTR	Litigiu cu un client.	x	1.658.934	x	59,16
ELMA	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii provizioanelor pentru litigii	955.808	x	7,85	x

Sursa: notele explicative 2014-2015 ale societăților studiate, coloanele reprezentând ponderi sunt calcule proprii (TL – termen lung, TS – termen scurt – indică reflectarea acestor sume în situația poziției financiare)

Din totalul de 23 de societăți care au constituit provizioane pentru litigii în anul 2015, 12 nu au prezentat în notele explicative detalii cu privire la litigiile în care au fost implicate, 3 dintre aceste litigii fiind semnificative. Detalierea informațiilor referitoare la litigii a permis înțelegerea riscurilor analizate de societate și a modului de cuantificare a sumelor recunoscute în situația poziției financiare. Variații semnificative de la un exercițiu financiar la celălalt sunt prezentate în tabelul următor.

Tabelul nr. 3 – Variații semnificative ale provizionului pentru litigii

Simbol	Δ Provizioane (%) 2015/2014	Δ Pondere (%) 2015/2014
CEON	925,71	385,55
IMP	656,49	18,18
OIL	109,12	-22,57
EFO	208,84	7,06

Sursa: proiecția autorului (calculare efectuate pe baza tabelului nr. 2)

Prezentarea provizioanelor pentru garanții acordate clienților

Tabelul nr. 4 – Informații privind provizioanele pentru garanții acordate clienților

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru garanții de bună execuție)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provizion în LEI		2015	2014
		2015	2014		
ELMA	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii	1.628.030	1.090.000	13,38	90,12
MECF	Garanții pentru perioada de garanție a produselor	48.414	25.205	5,00	2,01
CMF	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii	x	TS 237.098 TL 250.375	x	20,05
CMP	Garanții de bună execuție acordate clienților.	26.945	26.945	19,86	19,86
SNO	Societatea a prezentat detaliat motivele constituirii	x	3.370	x	0,70
ARS	Garanții de bună execuție acordate clienților.	TS 32.119.000 TL 6.294.000	TS21.387.000 TL 4.167.000	40,63	27,05
COTR	Garanții pentru perioada de garanție a serviciilor prestate	TS 43.705 TL 83.126	TS 122.530 TL 111.254	100,00	100,00

Sursa: notele explicative ale societăților studiate, coloanele reprezentând ponderi sunt calcule proprii

Provizioanele pentru garanții acordate clienților s-au constituit pe baza informațiilor istorice, în baza celei mai bune estimări la data bilanțului. Dintre cele 7 societăți care au constituit provizioane pentru garanții acordate, doar o societate prezintă informații cu privire la procentul folosit în estimare, concret, societatea Comelf S.A. (CMF) constituie provizioane pentru garanții în limita a 5% din valoarea contractului fără TVA.

Tabelul nr. 5 – Variații semnificative ale provizionului pentru garanții acordate clienților

Simbol	Δ Provizioane (%) 2015/2014	Δ Pondere (%) 2015/2014
ELMA	49,36	-85,16
MECF	92,08	149,25
ARS	50,32	50,19
COTR	-45,75	0,00

Sursa: proiecția autorului (calculare efectuate pe baza tabelului nr. 4)

Prezentarea provizioanelor pentru dezafectarea imobilizărilor corporale

Tabelul nr. 6 – Informații privind provizioanele pentru dezafectarea imobilizărilor corporale

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru dezafectarea imobilizărilor corporale)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provision în LEI		2015	2014
		2015	2014		
ART	Provizioane pentru dezafectarea imobilizărilor corporale.	219.350	219.350	5,52	4,47
ARS	Provizion pentru dezafectarea imobilizărilor corporale, a cărui valoare a fost estimată utilizându-se o rată de actualizare de 5%, nivel recomandat de UE.	x	16.179.000	x	17,13
COTE	Provizioan constituit pentru cheltuieli cu demolarea unui activ	1.764.000	1.980.192	7,65	8,04
SNP	Reprezintă costurile privind efectuarea lucrărilor de dezafectare. Rata de actualizare utilizată a fost de 1,51% în 2014.	TS 363.500.000 TL 7.798.150.000	TS 291.300.000 TL 7.125.580.000	51,65	71,41
SNG	Societatea provizionează complet costurile privind dezafectările viitoare ale sondelor de gaze naturale pe o bază actualizată la momentul instalării. Provizionul pentru costurile de dezafectare ale acestor sonde, la sfârșitul vieții lor economice a fost estimat cu ajutorul tehnologiei existente, la prețuri curente sau ipoteze viitoare, în funcție de momentul estimat al activității, și actualizat utilizând un cost mediu ponderat al capitalului de 8,8%. Provizionul se bazează pe cea mai bună estimare a costurilor, există incertitudinii în ceea ce privește atât suma, cât și momentul realizării acestor costuri.	TS 184.983.000 TL 12.629.000	TS 19.950.000 TL 202.293.000	59,42	66,27

Sursa: notele explicative ale societăților studiate, coloanele reprezentând ponderi sunt calcule proprii

Cele mai mari ponderi ale provizioanelor pentru dezafectarea imobilizărilor corporale se înregistrează la societățile OMV Petrom (SNP) și Romgaz S.A. (SNG). Activitatea acestor entități generează în mod curent obligații privind demontarea și mutarea activelor, precum și obligații referitoare la remedierea solului, constând în: sigilarea și abandonarea sondelor, curățarea batalelor, precum și recondiționarea zonelor de producție în conformitate cu cerințele legislației în vigoare. După cum se observă aceste provizioane sunt constituite în baza celei mai bune estimări pentru costurile aferente activităților menționate.

Tabelul nr. 7 – Variații semnificative ale provizionului pentru garanții acordate clienților

Simbol	Δ Proviz. (%) 2015/2014	Δ Pond. (%) 2015/2014
ART	0,00	23,36

ARS	-100,00	-100,00
COTE	-10,92	-4,87
SNP	10,04	-27,67
SNG	-11,08	-10,34

Sursa: proiecția autorului (calculare efectuate pe baza tabelului nr. 6)

Prezentarea provizioanelor pentru restructurare

Tabelul nr. 8 – Informații privind provizioanele pentru restructurare

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru restructurare)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provision în LEI		2015	2014
		2015	2014		
SCD	Cuprind costurile legate de restructurare	x	37.500	x	0,17
EPT	Provizioane pentru salariile compensatorii ce vor fi plătite după data bilanțului salariaților societății disponibilizați în cursul anului 2013, în conformitate cu contractul colectiv de muncă.	x	64.087	x	1,04
TBM	Salarii compensatorii ce urmează a fi plătite către sariații disponibilizați.	601.517	1.099.975	17,05	35,94
SNP	Alte provizioane legate de personal, în principal, sunt cuprinse din provizionul de restructurare.	163.230.000	152.880.000	1,03	1,47
PTR	Constituit în anul 2015, a fost determinat luând în considerare numărul de personal al cărui preaviz nu a expirat la 31.dec.15, precum și drepturile prevăzute în contractul colectiv de muncă.	721.941	x	61,69	x
MECF	Provizion constituit pentru restructurarea a nouă posturi din cadrul societății.	11.340	x	1,17	x

Sursa: notele explicative ale societăților studiate, coloanele reprezentând ponderi sunt calcule proprii

După cum putem constata aceste provizioane sunt constituite, în cea mai mare parte, pentru cheltuieli salariale pe care societățile respective urmează să le achitate urmarea unor decizii care vizează restructurări în activitatea lor. Trimiterea la contractul colectiv de muncă apare ca o condiție privind legalitatea sumelor datorate personalului.

Tabelul nr. 9 – Variații semnificative ale provizionului pentru restructurare

Simbol	Δ Proviz. (%)	Δ Pond. (%)
SCD	-100,00	-100,00
EPT	-100,00	-100,00
TBM	-45,32	-52,56
SNP	6,77	-29,83

Sursa: proiecția autorului (calculare efectuate pe baza tabelului nr. 8)

Prezentarea provizioanelor pentru beneficii acordate angajaților

Tabelul nr. 10 – Informații privind provizioanele pentru beneficiile angajaților

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru beneficiile angajaților)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provizion în LEI		2015	2014
		2015	2014		
VNC	Provizion pentru beneficiile angajaților	1.813.947	1.741.525	97,81	97,72
RRC	Provizion pentru beneficii la pensionare. Sumele sunt estimate la data raportării potrivit contractelor, în funcție de numărul angajaților din societate și conform ipotezelor actuariale privind datoriile viitoare. Valoare prezentă a acestei obligații a fost măsurată folosind metoda factorului de credit proiectat. Rata de actualizare a fost de 3,6% (2014), iar rata de creștere a salariilor pe termen lung de 2,01% (2014).	25.380.982	25.380.982	10,31	10,34
OLT	Conform contractului colectiv de muncă, entitatea acordă la pensionarea angajaților o indemnizație egală cu valoarea a 3 salarii de bază la care se adaugă și sporul de vechime avut de angajat la data pensionării. Societatea nu a efectuat calcule actuariale în vederea determinării datoriilor.	9.179.974	10.271.711	100,00	46,16
BIO	Provizioane pentru pensii. Societatea utilizează un calcul actuarial statistic care este realizat cu suficientă regularitate și are ca scop recunoașterea cheltuielilor cu beneficiile în perioada în care s-au realizat veniturile aferente muncii salariatului.	TL 410.236	480.532	26,46	26,81
TRP	Societatea are stabilit un plan de beneficii prin care angajații sunt îndreptățiți să primească drept beneficii de pensioare în funcție de vechimea în societate la împlinirea vârstei de pensionare. Rata de actualizare este de 2,53% pentru primii 5 ani și 3,47% pentru următorii ani și reprezintă rata medie a curbei dobânzilor internaționale furnizate de Bloomberg.	x	346.402	x	8,68
STIB	Societatea acordă angajaților la pensionare echivalentul a 2 salarii indiferent de vechimea în muncă a acestora. Valoarea curentă a beneficiilor depinde de un număr de factori determinați pe baze actuariale utilizând rata de discount, rata anuală de creștere a salariilor și rata anuală estimată a inflației.	361.692	745.306	44,88	100,00

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru beneficiile angajaților)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provizion în LEI		2015	2014
		2015	2014		
CEON	Provizioane pentru pensii: Valorile estimate au fost calculate în funcție de numărul angajaților ce vor ieși la pensie și valoarea medie a indemnizației primite de un angajat. Rata de actualizare folosită este de 9,23% reprezentând rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii private pentru următoarele 24 luni. Societatea estimează utilizarea acestor sume pe termen lung, respectiv pe o perioadă de 34 ani.	TL 394.774	315.625	7,57	12,80
CBC	Conform contractului colectiv de muncă, fiecare angajat beneficiază de o compensație egală cu un salariu, în momentul pensionării. În vederea recunoașterii acestei cheltuieli, Societatea înregistrează un provizion pe întreaga perioadă în care angajatul lucrează în cadrul companiei. Valoarea acestuia este actualizată corespunzător, utilizându-se rata de referință a dobânzii conform BNR.	172.490	172.490	100,00	100,00
MECF	Provizioane pentru beneficiile angajaților la încetarea contractului de muncă odată cu pensionare ca urmare a unor prevederi potrivit contractelor de muncă. Calculul provizionului s-a efectuat pe baza unei analize interne.	194.004	475.306	20,03	27,44
CMF	Conform contractului colectiv de muncă, CMF oferă beneficii în bani în funcție de vechimea în muncă la pensionare a salariaților. Provizionul a fost calculat ținând cont de suma prevăzută a se acorda la pensionare.	462.549	475.666	4,90	19,56
CMP	Provizioane pentru beneficiile angajaților.	108.700	108.700	80,14	80,14
SNO	Beneficii acordate angajaților la pensionare.	15.256	x	3,40	x
TBM	Provizioanele au fost calculate de către un expert actuarial la data de 31 dec 2012, folosindu-se metoda Factorului de Credit Proiectat. Ipotezele de calcul actuarial se referă la rata medie de fluctuație de 5%, rata inflației de 2% p.a. și de proiecție de 3%. Aceste beneficii urmează a fi plătite în următorii 5-15 ani.	968.649	1.494.810	27,46	48,85
ARS	Provizioane pentru beneficiile angajaților.	3.831.000	3.764.000	4,05	3,98

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru beneficiile angajaților)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provizion în LEI		2015	2014
		2015	2014		
COTE	Acest provizion a fost calculat după metode actuariale pe baza estimării salariului mediu, a numărului mediu de salarii de plată la pensionare, a estimării perioadei când acestea vor fi plătite și a fost adus la valoarea prezentă folosind un factor de actualizare bazat pe dobânda aferentă unor investiții cu grad maxim de siguranță (titluri de stat).	11.599.153	TS 145.000 TL 3.772.056	50,30	15,91
TGN	Conform contractului colectiv de muncă, Societatea se trebuie să plătească angajaților la momentul pensionării o sumă de bani egală cu un anumit număr de salarii calculate ca media salariilor lunare realizate în ultimele 12 luni, în funcție de perioada lucrată în industria croazieră, etc. Ipoteze actuariale utilizate la 31 dec 2014: rata inflației 2% p.a., rata randamentului de lucru 2,2% p.a.; rata medie de actualizare 3,81% p.a.; rata de creștere salarială de 2% peste IPC.	TS 4.436.875 TL 102.947.599	TS 2.915.400 TL 110.218.249	87,66	87,36
OIL	Provizion pentru beneficii acordate angajaților.	2.098.091	x	17,74	x
SOCP	Provizion constituit la nivelul sumelor pe care societatea le va acorda angajaților la momentul pensionării. Aceste sume se ridică la nivelul a trei salarii de încadrare, primite la pensionare.	422.212	449.494	56,50	58,12
EFO	Provizioane pentru drepturi de pensionare. În contractul colectiv de muncă încheiat în 2014 se prevede acordarea unei prime de pensionare la nivelul unui salariu brut. Pentru primele de pensionare ce urmează a fi plătite în anul 2015, societatea a constituit un provizion.	24.841	23.020	3,79	10,13
SNP	Angajații sunt îndreptățiți să primească plăți compensatorii atunci când încetează contractul de muncă sau la împlinirea vârstei de pensionare. Valoarea acestor drepturi depinde de numărul de ani de serviciu și de nivelul de salarizare de la finalul perioadei de angajare. Nivelul obligațiilor de plată a fost determinat pe baza calculelor efectuate de actuari independenți utilizând următorii parametri: o rată de actualizare de 3,73%, o rată a inflației de 2,22% și o creștere salarială anuală medie de 5%.	231.880.000	275.280.000	1,47	2,65

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru beneficiile angajaților)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provizion în LEI		2015	2014
		2015	2014		
SNG	Provizion constituit pentru beneficiile ce vor fi acordate salariaților în funcție de vechimea în muncă în industria gazului metan/industria energiei electrice conform contractului colectiv de muncă încheiat cu angajații.	102.959.000	97.265.000	30,96	29,00
PTR	Valoarea provizioanelor pentru pensii s-a determinat pe baza unui calcul intern folosind metoda actuarialului. Managementul a luat în considerare în principal fluctuația personalului, vârsta angajaților, rata estimată a mortalității, evoluția estimată a costurilor salariale, rate de discount.	x	1.003.851	x	35,80
TLV	Alte beneficii acordate angajaților	x	25.203.000	x	50,79
ELMA	Provizion pentru beneficii acordate angajaților.	561.399	x	4,61	x
ELGS	Drepturi salariale	106.409	41.828	100,00	100,00

Sursa: notele explicative ale societăților studiate, coloanele reprezentând ponderi sunt calcule proprii

La baza constituirii provizioanelor au stat calcule actuariale ținându-se cont de anumiți factori, utilizându-se rate de actualizare diferite de la o societate la alta. Ratele de actualizare cel mai des folosite sunt: rata medie a curbei dobânzilor internaționale furnizate de Bloomberg; rata dobânzii de referință BNR; rata anuală estimată a inflației; rata anuală de creștere a salariilor; rata de discount, ș.a.m.d. Majoritatea provizioanelor au fost constituite pentru beneficii acordate salariaților la pensionare; excepție făcând acele societăți care nu au prezentat detaliat destinația provizionului pentru beneficii acordate angajaților.

Tabelul nr. 11 – Variații semnificative ale provizionului pentru beneficii acordate angajaților

Simbol	Δ Provizioane (%)	Δ Pondere (%)
OLT	-10,63	116,62
STIB	-51,47	-55,12
CEON	25,08	-40,81
MECF	-59,18	-27,01
CMF	-2,76	-74,96
TBM	-35,20	-43,79
COTE	196,12	216,23
SNP	-14,47	-44,64
ELGS	154,40	0,00

Sursa: proiecția autorului (calcule efectuate pe baza tabelului nr. 10)

Cele mai mari creșteri ale provizioanelor, respectiv a ponderii acestora în total provizioane s-au înregistrat la societatea Conpet S.A. (provizionul pentru beneficii acordate angajaților a crescut cu 196,12% în anul 2015 față de 2014; ponderea acestui provizion s-a modificat în sensul creșterii acesteia cu 216,23% în anul 2015 față de 2014).

Prezentarea provizioanelor pentru concedii neefectuate

Tabelul nr. 12 – Informații privind provizioanele pentru concedii neefectuate

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru concedii neefectuate)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provizion în LEI		2015	2014
		2015	2014		
BIO	Suma constituită ca și provizion salarii reprezintă contravaloarea zilelor de concediu de odihnă aferente anului 2014 neefectuate de salariații companiei până la data de 31.de.2014.; precum și bonusuri care se vor plăti salariaților companiei, echipa de marketing și vânzări, precum și echipei de management, conducerii executive pentru activitatea desfășurată în anul 2014.	TS 1.139.984	1.311.700	73,54	73,19
CEON	Sumele au fost estimate pe baza numărului de zile de concediu rămase de efectuat de angajații companiei și indemnizațiile aferente concediului.	TS 205.766	57.925	3,95	2,35
VESY	Provizionul pentru concedii neefectuate include cheltuielile cu salariile aferente numărului de zile de concedii neefectuate de către angajații societății până la data de 31.dec.2014, respectiv până la 31.dec.2015.	224.735	554.644	100,00	100,00
ELMA	Provizioane pentru concedii neefectuate.	x	115.000	x	9,51
SNO	Alte provizioane: pentru concedii de odihnă neefectuate.	200.508	250.022	44,69	51,87
COTE	Provizion pentru concedii de odihnă neefectuate.	x	1.122.500	x	4,56
TUFE	Provizion pentru concedii de odihnă neefectuate.	201.691	288.626	100,00	100,00
ART	Provizion pentru concedii de odihnă neefectuate.	5.638	x	0,14	x

Sursa: notele explicative ale societăților studiate, coloanele reprezentând ponderi sunt calcule proprii

Se observă faptul că informația referitoare la concediile de odihnă neefectuate este detaliată doar în cazul primelor trei societăți din tabel, celelalte societăți prezentând doar tipul provizionului fără detalii cu privire la modul de estimare utilizat pentru sumele prezentate.

Tabelul nr. 13 – Variații semnificative ale provizionului pentru concedii neefectuate

Simbol	Δ Proviz. (%) 2015/2014	Δ Pond. (%) 2015/2014
BIO	-13,09	0,48

CEON	255,23	68,09
VESY	-59,48	0,00
ELMA	-100,00	-100,00
SNO	-19,80	-13,84
COTE	-100,00	-100,00
TUFE	-30,12	0,00

Sursa: proiecția autorului (calculare efectuate pe baza tabelului nr. 12)

Prezentarea provizioanelor pentru participarea salariaților la profitul realizat

Tabelul nr. 14 – Informații privind provizioanele pentru participarea salariaților la profitul realizat

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru participarea salariaților la profit)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provision în LEI		2015	2014
		2015	2014		
ATB	Provizion privind participarea salariaților la profitul realizat.	Sumă inclusă în alte provizioane.			
CEON	Bonus salariați	1.130.057	616.860	21,68	25,01
TEL	Participarea salariaților la profitul aferent anului 2014, respectiv anului 2015	8.131.725	6.375.491	21,26	25,72
COTE	Provizionul pentru participarea salariaților la profit se constituie în baza prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli al Societății aprobat pentru sfârșitul exercițiilor financiare în limita a 10% din profitul net, dar nu mai mult de nivelul unui salariu brut.	x	5.335.167	x	21,67
OIL	Provizion pentru participarea salariaților la profitul realizat.	570.765	x	4,83	x
TGN	Provizion pentru participarea salariaților la profit.	11.236.161	10.807.480	9,17	8,35
BCM	Provizion pentru premierea salariaților ca urmare a rezultatelor obținute în 2011 și 2012.	x	2.508	x	100,00
PTR	Provizion pentru participarea salariaților la profit în limita a 10% din profitul net al anului.	x	697.398	x	24,87

Sursa: notele explicative ale societăților studiate, coloanele reprezentând ponderi sunt calcule proprii

Societatea Antibiotice S.A. a inclus sumele aferente provizionului pentru participarea salariaților la profit în categoria „Alte provizioane”, fără a prezenta alte informații suplimentare. Cele mai mari ponderi în total provizioane s-au înregistrat la societățile Cemacon S.A. (CEON), Transelectrica S.A. (TEL), Conpet S.A. (COTE) și Rompetrol Well Services S.A. (PTR). Ponderea acestui tip de provizion nu este semnificativă, reprezentând între 21 – 26 % din total provizioane.

Tabelul nr. 15 – Variații semnificative ale provizionului pentru participarea salariaților la profit

Simbol	Δ Provizioane (%)	Δ Pondere (%)
CEON	83,20	-13,31
TEL	27,55	-17,37

COTE	-100,00	-100,00
TGN	3,97	9,91
BCM	-100,00	-100,00
PTR	-100,00	-100,00

Sursa: proiecția autorului (calculare efectuate pe baza tabelului inr. 14)

Prezentarea provizioanelor pentru bonusuri acordate managementului

Tabelul nr. 16 – Informații privind provizioanele pentru bonusuri acordate managementului

Simbol	Informații prezentate (provizioane pentru bonusuri management)	Sold la 31 decembrie (lei)		Pondere în total proviz. (%)	
		Valoare provizion în LEI		2015	2014
		2015	2014		
ATB	Provizion constituit pentru indemnizația variabilă a membrilor CA.	2.728.376	Inclus în alte proviz.	38,00	x
CEON	Provizion pentru bonus management.	1.127.108	661.486	21,63	26,82
ART	Componentă anuală variabilă cuvenită membrilor și Consiliului de supraveghere.	1.719.322	2.792.904	43,24	56,93
TEL	Provizion constituit pentru contract de mandat și componenta anuală variabilă cuvenită membrilor Directoratului și Consiliului de Supraveghere.	26.292.781	12.236.048	68,73	49,37
COTE	Provizion pentru bonus acordat directorului general (466.280 lei); și 457.200 lei reprezentând bonusurile acordate celor 6 membrii ai comitetului executiv.	x	923.480	x	3,75
TGN	Provizion contract mandat.	3.577.194	3.485.911	2,92	2,69
CMF	Provizion pentru premii management.	84.709	x	0,90	x

Sursa: notele explicative ale societăților studiate, coloanele 5 și 6 calcule proprii

Cea mai mare pondere în total provizioane se înregistrează la societatea Transelectrica S.A. (TEL), respectiv de 68,73% din total provizioane în exercițiul financiar 2015 și 49,37% în exercițiul precedent. Este important de menționat faptul că acest provizion este semnificativ ca sumă, fiind în valoare de 26.292.781 lei în anul 2015 și 12.236.048 lei în 2014. O altă societate cu pondere mare este Artego S.A. (ART), respectiv de 56,93% în 2014 și 43,24% în 2015.

Societatea Antibiotice S.A. înregistrează o pondere de 38% din total provizioane în anul 2015, în anul 2014 societatea nu prezintă informații detaliate pentru acest tip de provizion, ne reprezentând în mod distinct valoarea acestuia.

Tabelul nr. 17 – Variații semnificative ale provizionului pentru participarea salariaților la profit

Simbol	Δ Proviz. (%)	Δ Pondere (%)
CEON	70,39	-19,37
ART	-38,44	-24,06

TEL	114,88	39,21
COTE	-100,00	-100,00
TGN	2,62	8,49

Sursa: proiecția autorului (calculare efectuate pe baza tabelului 16)

4. ANALIZA INFLUENȚEI PROVIZIOANELOR ASUPRA DISTRIBUIRII DIVIDENDELOR

Provizioanele influențează direct calculul profitului contabil. De aceea, ne-am propus prin analiza următoare să surprindem care ar fi impactul neconstituirii acestora asupra valorii dividendelor distribuite. Pentru aceasta am realizat o analiză a ratei de distribuire a dividendelor, calculând această rată atât în ipoteza constituirii provizioanelor (situația reală), cât și în ipoteza în care aceste provizioane nu s-ar fi constituit. Studiul s-a efectuat pentru exercițiul financiar 2015. Din totalul celor 40 de societăți studiate, 18 au distribuit dividende în anul 2015.

Tabelul nr. 18 – Rata de distribuire a dividendelor

Simbol	Profit Net (PN) -lei-	Număr de acțiuni (N)	Câștigul / acțiune (EPS)	Dividend brut (Db)	PR	Total provizioane -lei-	EPS corectat	Db corectat
1	2	3	4	5	6	7	8 = (2+7)/3	9=8*6/100
VNC	18.192.955	863.717.920	0,02106	0,016	75,96	1.854.555	0,02321	0,01763
ATB	27.179.823	671.338.040	0,04049	0,0208	51,38	7.179.938	0,05118	0,02629
BIO	27.226.492	985.375.350	0,02763	0,016	57,91	1.550.220	0,02920	0,01691
SCD	46.195.961	416.961.150	0,11079	0,0959	86,56	31.922.728	0,18735	0,16217
TRP	28.381.985	377.621.770	0,07516	0,021	27,94	3.173.704	0,08356	0,02335
CBC	2.728.565	4.930.175	0,55344	0,4	72,27	172.490	0,58843	0,42529
ELGS	7.730.926	80.850.271	0,09562	0,095	99,35	106.409	0,09694	0,09631
MECF	2.243.040	239.908.460	0,00935	0,005	53,48	968.581	0,01339	0,00716
CMF	1.416.474	23.412.940	0,06050	0,1	99,17	9.441.748	0,46377	0,45994
ARS	52.268.000	152.277.450	0,34324	0,084	24,47	94.543.000	0,96410	0,23594
TEL	360.054.467	73.303.142	4,91186	2,65	53,95	38.255.213	5,43373	2,93156
COTE	63.198.986	8.657.528	7,29989	7,2999	100,00	23.059.195	9,96337	9,96339
TGN	488.729.002	11.773.844	41,50972	27,61	66,51	122.494.170	51,91365	34,53012
OIL	5.913.710	582.430.253	0,01015	0,0049	48,26	11.826.513	0,03046	0,01470
SOCP	11.058.759	343.425.744	0,03220	0,0032	9,94	747.236	0,03438	0,00342
TUFE	4.525.718	496.149.456	0,01000	0,0064	64,00	201.691	0,00953	0,00610
EFO	4.368.054	578.949.939	0,00754	0,0054	71,57	655.240	0,00868	0,00621
SNG	1.194.285.000	385.422.400	3,09864	2,7	87,14	332.593.000	3,96157	3,45192

Sursa: coloanele 4 și 5 www.bvb.ro, coloanele 6, 8 și 9 calcule proprii pe baza datelor din situațiile financiare ale societăților studiate

unde:

$$\text{EPS} = \text{Profit net} / \text{Nr. acțiuni}$$

$$\text{(PR) Rata de distribuire a dividendelor} = (\text{Dividend brut} / \text{EPS}) \times 100$$

$$\text{EPS corectat} = [(\text{Profit net} + \text{provizion}) / \text{Nr. acțiuni}] \times 100$$

$$\text{Dividend brut corectat} = (\text{PR} \times \text{EPS corectat}) / 100$$

Rata de distribuire a dividendelor indică procentul din profitul net care se distribuie acționarilor sub forma dividendului. Cu cât rata de distribuire a dividendelor este mai apropiată de 100%, cu atât ponderea din profit alocată distribuirii de dividende este mai mare. Un procent de 100% indică o distribuire integrală a profitului sub formă de dividende.

Pentru a reflecta cât mai exact măsura în care provizioanele influențează mărimea dividendelor, am calculat modificarea dividendului brut și modificarea câștigului pe acțiune în situația în care provizioanele nu ar fi fost constituite.

Tabelul nr. 19 – Modificarea dividendului brut și a câștigului pe acțiune

Simbol	Câștigul / acțiune (EPS)	EPS corectat	ΔEPS (%)	Dividende (Db)	Db corectat	Δ Div (%)
1	2	3	4	5	6	7=(6-5)/5*100
VNC	0,02106	0,02321	10,19	0,016	0,01763	10,19
ATB	0,04049	0,05118	26,42	0,0208	0,02629	26,42
BIO	0,02763	0,02920	5,69	0,016	0,01691	5,69
SCD	0,11079	0,18735	69,10	0,0959	0,16217	69,10
TRP	0,07516	0,08356	11,18	0,021	0,02335	11,18
CBC	0,55344	0,58843	6,32	0,4	0,42529	6,32
ELGS	0,09562	0,09694	1,38	0,095	0,09631	1,38
MECF	0,00935	0,01339	43,18	0,005	0,00716	43,18
CMF	0,06050	0,46377	359,94	0,1	0,45994	359,94
ARS	0,34324	0,96410	180,88	0,084	0,23594	180,88
TEL	4,91186	5,43373	10,62	2,65	2,93156	10,62
COTE	7,29989	9,96337	36,49	7,2999	9,96339	36,49
TGN	41,50972	51,91365	25,06	27,61	34,53012	25,06
OIL	0,01015	0,03046	199,98	0,0049	0,01470	199,98
SOCP	0,03220	0,03438	6,76	0,0032	0,00342	6,76
TUFE	0,01000	0,00953	-4,72	0,0064	0,00610	-4,72
EFO	0,00754	0,00868	15,00	0,0054	0,00621	15,00
SNG	3,09864	3,96157	27,85	2,7	3,45192	27,85

Sursa: proiecția autorului

unde:

$$\Delta \text{ Div (\%)} = [(\text{Dividend corectat} - \text{Dividend distribuit}) / \text{Dividend distribuit}] \times 100$$

$$\Delta \text{ EPS (\%)} = [(\text{EPS corectat} - \text{EPS inițial}) / \text{EPS inițial}] \times 100$$

Prezentarea separată a modificării dividendului și a modificării câștigului pe acțiune s-a realizat tocmai pentru a accentua faptul că cele două elemente se modifică cu aceleași valori

relative, depinzând unul de celălalt; iar ca urmare, rata de distribuire a dividendelor rămâne constantă.

Cea mai mare creștere se înregistrează la societatea Comelf S.A. (CMF). Valoarea dividendului brut, respectiv a câștigului pe acțiune ar fi mai mare cu 359,94% dacă societatea nu ar fi avut constituite provizioane. Rata de distribuire a dividendelor în cazul societății Comelf S.A. este de 99,17%. Câștigul pe acțiune a crescut de la 0,06050 lei/acțiune la 0,46377 lei/acțiune, în timp ce dividendul brut a crescut de la 0,1 lei, la 0,45994 lei.

O altă societate care a înregistrat o creștere semnificativă în ipoteza neconstituirii provizioanelor este societatea Oil Terminal S.A. Societatea avea un câștig pe acțiune de 0,01015 lei/acțiune, crescând odată cu corecția la 0,03046 lei/acțiune. Societatea ar fi putut obține un câștig pe acțiune cu 199,98% mai mare decât cel obținut.

Similar, în urma corecțiilor efectuate, societatea Aerostar S.A. (ARS) a înregistrat o creștere a dividendului brut, respectiv a câștigului pe acțiune de 180,88%.

Totodată se observă faptul că cele mai mari modificări ale dividendului brut se înregistrează la acele societăți la care ponderea provizioanelor în total datorii este semnificativă. Din cele 10 societăți cu cea mai mare pondere a provizioanelor în total datorii, 6 acordă dividende în anul 2015.

5. CONCLUZII

Cercetarea s-a bazat pe analiza provizioanelor în cadrul notelor explicative la societățile selectate în eșantion, iar acolo unde acestea au fost prezentate detaliat, în conformitate cu cerințele de prezentare menționate în IAS 37, munca de cercetare a fost mult ușurată. Din cercetarea realizată a rezultat faptul că, în cea mai mare parte gradul de prezentare a informațiilor legate de constituirea provizioanelor este în conformitate cu cerințele IAS 37, societățile detaliind riscurile care au condus la constituirea provizioanelor și explicând elementele care au stat la baza estimărilor realizate.

Din studiul realizat rezultă faptul că putem vorbi de o politică conservatoare în domeniul distribuirii de dividende la societățile analizate. Modul prudent prin care riscurile asociate activităților desfășurate de societăți sunt analizate și cuantificate prin prisma provizioanelor exprimă o abordare conservatoare, prudentă cu efect direct asupra nedecapitalizării societății. Din calculele efectuate se observă impactul pe care neconstituirea provizioanelor ar putea să-l aibă asupra câștigului pe acțiune și asupra dividendului brut.

Prudența de care trebuie să dea dovadă societatea în elaborarea situațiilor financiare poate fi privită ca o contrabalansare raportat la optimismul managementul societății. Totuși, o întrebare poate să rezulte din această analiză: prezentarea prudentă a datelor contabile, cuantificarea riscurilor la nivelul societății, estimarea prudentă pot să reprezintă cea mai bună modalitate de a preveni o distribuire de dividende imprudentă? Printr-o contabilitate prudentă și în domeniul provizioanelor se poate asigura că societatea, afacerea în sine, este capitalizată în mod adecvat?

Considerăm că prudența nu este singura caracteristică a unui management, aceasta trebuie să fie nu numai prudent, ci și neutru astfel încât informația contabilă pusă la dispoziția utilizatorilor să întrunească caracteristicile calitative solicitate prin actualul cadru contabil conceptual elaborat de IASB.

Bibliografie:

Andre P și Filip A *Accounting Conservatism in Europe and the Impact of Mandatory IFRS Adoption : Do country, institutional and legal differences survive?*, ESSEC Business School, 2012, pp 1-57, research.mbs.ac.uk

Girbina, M. și Bunea, Ș. *Este informarea privind riscul entităților românești în conformitate cu IFRS 7?*, Accounting and Management Information Systems, vol 8, No1, 2009, pp 53-77

IASB. *Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) 2015, traducere CECCAR*, Editura CECCAR, București, ISBN 978-606-580-049-6.

Ministerul Finanțelor Publice. *Ordinului nr. 881 din 25 iunie 2012, privind aplicarea de către societățile comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară*, publicat în Monitorul Oficial nr. 424 din 26 iunie 2016

Ministerul Finanțelor Publice. *Ordinul nr. 1286/2012 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile societăților comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată*, publicat în Monitorul Oficial nr. 687 din 4 octombrie 2012

Ministerul Finanțelor Publice. *Ordinul nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară*, publicat în Monitorul Oficial nr. 1020 din 19 decembrie 2016

Neag, R. *Provizion versus depreciere de valoare*, Studia Universitatis Petru Maior, Series Oeconomica, 2007, pp. 116-130.

Nichols, N. B., Street, D. L., Cereola, S. J. *An analysis of the impact of adopting IFRS 8 on the segment disclosures of European blue chip companies*, Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, vol. 21, 2012, pp. 79–105

www.bvb.ro – situațiile financiare ale societăților eşantionate

Study on provisions created at listed companies on the regulated market in Romania

Neag Ramona^{1†},
Adorjan Timea-Noemi²,

¹ « Petru Maior » University, Tîrgu Mureş, Romania

Abstract: *To analyze the caution shown by listed companies on the capital market in Romania more exactly on Bucharest Stock Exchange (BVB), we analyzed the types of provisions recognised by the companies in two successive financial years 2014-2015, and we followed the transparency shown by companies regarding the presentation of the amounts presented in the financial statements. To make an analysis on the conservative policy of companies regarding the dividend distribution we calculated the impact of not evidenced provisions on dividends, and we found out that the dividend distribution rate remains constant. Based on our study we can speak about a conservative policy of dividends for the analyzed companies. The prudent way in which the risks associated to activity are analyzed and quantified through the provisions shows a conservative approach which has direct effect on company decapitalization. It can be observed what kind of impact the provisions may have on earnings per share and gross dividend.*

Keywords: *reglementation, provisions, financial statements under IFRS, prudence, notes to the financial statements.*

Classification JEL: M 41

© 2016 The journal STUDIA UNIVERSITATIS Petru Maior, SERIES OECONOMICA under the aegis of the University "Petru Maior"

[†] Neag Ramona, e-mail: ramonaneag@yahoo.com

6. INTRODUCTION

Accounting information should be useful to users but determining whether the relevant information has proved to be, was difficult to prove. However, what seems to be accepted is that the accounting information should be prudent. Who would want to use accounting information that does not circumscribe to the idea of prudence? But what is meant by prudent reported to the presentation of accounting data?

The management of a company is directly involved in producing accounting information. It must be careful and responsible when presents accounting data. A good reasoning, objective and calculated is important because in many cases some of the accounting data is based on accounting estimates. Information available at any given time may be influenced by factors which can lead to overestimation or underestimation of financial position or financial performance. It is clear that to be prudent the cautious assumptions relating to the presentation of accounting items should not be undervalued or overvalued.

Investors regard these financial statements as necessary, to assist decisions related to the distribution of dividends, the payment of bonuses to company management and to determine the amount of capital that must remain available to the company. They consider, in this case, that the overstatement of profits and assets may have more serious consequences, unfavorable than the situation in which there is an understatement of profits and assets. The payment of dividends is an operation that can be done much easier than to attract capital in future years. From this point of view, a conservative policy related to dividend distribution is desirable.

To analyze the caution shown by companies listed on the capital market in Romania, and for listed companies on BVB (Bucharest), we analyzed the types of provisions recognized by these companies in two successive financial years 2014 - 2015 and survived the transparency shown by companies to explain estimated amounts for their establishment. Their presentation has followed the evolution of their share in the total provision of each type of provision and significant variations from one year to another.

Similar research in the accounting literature analyzed the conformity of information published in the annual financial statements with the requirements from different IFRSs. Thus, Nichols N.B. *et al.* (2012) analyzed the conformity of financial data reported by the biggest listed European entities (defined as "blue chips") with the requirements included in the standards related to segment reporting; the study addressed the shift from IAS 14 "Segment reporting" to the new revised standard, IFRS 8 "Operating segments" and found a significant decline of the number of reported information by segments, especially in relation to liabilities.

By means of their analysis, Gîrbina and Bunea (2009) explained the limited conformity of annual reports with the requirements of IFRS 7, mentioning that companies need to adjust their reports dependent on risk profile and risk management strategies. They also mentioned that there is a lack of transparency in presenting the valuation practices used by the sampled companies (a number of 10 companies that presented the annual report for the year 2007 in accordance with IFRS).

With reference to the role of provisions in preparing annual financial statements, Paul Andre and Andrei Filip (2012), analysing the fact that IFRSs are more principle-based standards than rules-based standards, mentioned that IFRS application ensure the neutrality of accounting information given the fact that rules about how and when to recognise provisions are clearer.

For our research, we also consider relevant to make an analysis on the conservative policy of companies regarding dividend distribution; therefore, we calculated the impact of not evidenced provisions on dividends, and we found out that the dividend distribution rate remains constant.

7. SAMPLE SELECTION

In accordance with Order no. 881, issued by the Ministry of Public Finance, on 25 June 2012, companies whose shares are admitted for trading on a regulated market are required to apply the International Financial Reporting Standards (IFRS) (Ministry of Public Finances, 2012). To analyze the degree of compliance of listed companies on the capital market in Romania to IAS 37 "Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets" we looked at the notes of the financial statements presented for the years 2015 and 2014.

The conformity of disclosures regarding provisions was analysed in relation with the requirements from accounting regulation applicable to companies whose securities are traded on a regulated market, approved by the Order no. 1286 from 2012 (Ministry of Public Finances, 2012). At present, this regulation is superseded by the Order no. 2844 from 2016, applicable to Romanian listed entities (Ministry of Public Finances, 2016). However, since our research was based on the most recent individual annual financial statements, published by the analyzed companies for the financial years 2014 and 2015, the study is grounded on the provisions in force at the date of preparing these financial statements, provisions included in the Order no. 1286 from 2012.

We started by selecting a sample of 40 listed companies quoted on the Bucharest Stock Exchange by grouping them according to their field of activity as follows:

Tabel no. 1 – The list of analyzed companies in the case study

Symbol	Company	Activity	CAEN
VNC	VRANCART S.A.	Manufacture of corrugated paper and paperboard and containers of paper and paperboard	1721
RRC	ROMPETROL RAFINARE S.A.	Manufacturing of products from by processing crude oil	1920
OLT	OLTCHIM S.A.	Manufacturing other basic organic chemical products	2014
ATB	ANTIBIOTICE S.A.	Manufacturing of basic pharmaceutical products	2120
BIO	BIOFARM S.A.	Manufacturing of pharmaceutical products	
SCD	ZENTIVA S.A.	Manufacture of pharmaceutical products	
RMAH	FARMACEUTICA REMEDIA S.A.	Wholesale of pharmaceutical goods	4646
RPH	ROPHARMA S.A.	Wholesale of pharmaceutical goods	4773
TRP	TERAPLAST S.A.	Manufacturing of plates, sheets, tubes and plastic profiles	2221
STIB	STIROM S.A.	Manufacturing glass products	2313

Symbol	Company	Activity	CAEN
CEON	CEMACON S.A.	Manufacturing bricks, tiles and construction products, in baked clay	2332
CBC	CARBOCHIM S.A.	Manufacture of adhesive	2391
ART	TMK-ARTROM S.A.	Production of tubes, pipes and hollow profiles and fittings, steel	2420
ALR	ALRO S.A.	Aluminum production	2442
VESY	VES S.A.	Manufacturing other fabricated metal n.c.a.	2599
ELMA	ELECTROMAGNETICA S.A.	Manufacturing of tools and devices for measuring, checking, control and navigation	2651
EPT	ELECTROPUTERE S.A.	Manufacturing of engines, generators and electrical transformers	2711
RTRA	RETRASIB S.A.	Manufacturing of engines, generators and electrical transformers	
ELGS	ELECTROARGEŞ S.A.	Manufacturing of appliances	2751
MECF	MECANICA CEAHLĂU S.A.	Manufacture of machinery for agriculture and forestry	2830
CMF	COMELF S.A.	Manufacturing machinery for mining and construction	2892
UZT	UZTEL S.A.	Manufacturing machinery for mining and construction	2892
CMP	COMPA S.A.	Manufacturing other parts and accessories for motor vehicles and motor vehicle engines	2932
SNO	Şantierul Naval ORŞOVA S.A.	Building of ships and floating structures	3011
TBM	TURBOMECANICA S.A.	Manufacturing of aircraft and spacecraft	3030
ARS	AEROSTAR S.A.	Manufacturing of aircraft and spacecraft	
TEL	TRANSELECTRICA	Electricity transmission	3512
IMP	Impact Developer & Contractor S.A.	Development (of real estate)	4110
COTR	TRANSILVANIA CONSTRUCȚII S.A.	Construction of residential and nonresidential buildings	4120
COTE	CONPET S.A.	Pipeline transport	4950
TGN	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	Pipeline transport	
OIL	OIL TERMINAL S.A.	Moving and handling goods (activities related to transportation)	5224
SOCP	SOCEP S.A.	Moving and handling goods (activities related to transportation)	
BCM	Casa de Bucovina-Club de Munte S.A.	Hotels and other similar accommodation facilities	5510
TUFE	TURISM FELIX S.A.	Hotels and other similar accommodation facilities	
EFO	THR MAREA NEAGRĂ S.A.	Hotels and other similar accommodation facilities	
SNP	OMV PETROM S.A.	Extraction of crude oil	610
SNG	S.N.G.N. ROMGAZ S.A.	Natural gas extraction	620

Symbol	Company	Activity	CAEN
PTR	ROMPETROL WELL SERVICES S.A.	Service activities related to extraction of crude oil and natural gases	910
TLV	BANCA TRANSILVANIA S.A.	Other activities of monetary intermediation	6419

Source: www.asfromania.ro

8. INFORMATIONS PRESENTED BY STUDIED COMPANIES IN THE NOTES TO FINANCIAL STATEMENT REGARDING THE PROVISIONS

Aiming to realized a study to allow tracking and understanding the types of provisions recognized in the financial statements, we performed an analysis of the provisions established destinations. On the basis of this study were the information presented in the financial statements, in this case, the notes of the 40 analyzed companies.

The types of provisions analyzed are: provision for litigation, guarantees given to customers, provisions for disposal of tangible assets, provisions for restructuring, provisions for employees' benefits, allowances for vacation not taken, provision for employee participation to the profit, provisions for bonuses granted to management.

Provision for Litigation

Table no. 2 – Provision for litigation

Symbol	Information presented in notes	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
VNC	Litigations provisions	40,608	40,608	2.19	2.28
ATB	Litigations provisions	TS 4,451,562	Other provisions	62.00	x
SCD	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	TS 1,041,116 TL 411,549	TL 3,453,204	4.55	15.51
RMAH	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	116,596	116,596	100.00	100.00
TRP	Miscellaneous provisions	557,711	559,915	17.57	14.03
CEON	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	TS 1,728,391	168,506	33.16	6.83
ALR	Civil litigation	6,300,000	7,950,000	21.96	87.79
RTRA	Litigations provisions	x	31,500	x	100.00
CMF	Litigations provisions	x	281	x	0.01
UZT	Litigations provisions	250,638	253,538	100.00	100.00
SNO	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	232,919	228,646	51.91	47.43
ARS	Litigations provisions.	709,000	700,000	0.75	0.74
TEL	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	3,741,368	6,114,030	9.78	24.67

Symbol	Information presented in notes	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
IMP	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	19,820,000	2,620,000	99.96	84.58
COTE	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	9,467,265	8,937,366	41.06	36.29
TGN	Litigations provisions.	296,341	2,071,507	0.24	1.60
OIL	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	9,157,657	4,379,158	77.43	100.00
SOCP	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	318,050	318,050	42.56	41.13
EFO	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	630,399	204,116	96.21	89.87
SNP	Litigations provisions	514,400,000	453,330,000	3.26	4.36
SNG	Litigations provisions	TS 15,872,000 TL 79,000	x	4.80	x
PTR	Dispute with a client.		1,658,934		59.16
ELMA	The company submitted detailed grounds for litigation provisions	955,808	x	7.85	x

Source: 2014-2015 notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations (TL – long term, TS - short term - indicates the presentation of these amounts in the statement of financial position).

Of the 23 companies that recognized the provisions for litigation in 2015, 12 have not shown in the notes details of the disputes that were involved, three of these being significant litigation. Detailing information regarding to litigation allowed us to understand the analyzed risk by the companies and the quantification of amounts recognized in the statement of financial position. Significant variations from one year to another are presented in the following table.

Table no. 3 – Significant variations of litigation provisions

Symbol	Δ Provisions (%) 2015/2014	Δ Percentage (%) 2015/2014
CEON	925.71	385.55
IMP	656.49	18.18
OIL	109.12	-22.57
EFO	208.84	7.06

Source: author's projection (calculations based on the table no. 2)

Provisions for guarantees given to customers

Table no. 4 – Provisions for guarantees given to customers

Symbol	Information presents in notes regarding to guarantees granted to customers	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		

ELMA	The company submitted detailed grounds	1,628,030	1,090,000	13.38	90.12
MECF	Guarantees for the warranty period	48,414	25,205	5.00	2.01
CMF	The company submitted detailed grounds	x	TS 237,098 TL 250,375	x	20.05
CMP	Performance guarantees to customers.	26,945	26,945	19.86	19.86
SNO	The company submitted detailed grounds	x	3,370	x	0,70
ARS	Performance guarantees to customers.	TS 32,119,000 TL 6,294,000	TS21,387,000 TL 4,167,000	40.63	27.05
COTR	Guarantees for the warranty period	TS 43,705 TL 83,126	TS 122,530 TL 111,254	100.00	100.00

Source: notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations

Provision for guarantees to customers were up on the basis of historical information, based on the best estimation at the balance sheet date. Of the seven companies that have set up provisions for guarantees granted to customers, only one company discloses information on the percentage used in estimating the amount, concrete company Comelf S.A. (CMF) establish provisions for guarantees exceeding 5% of the contract value excluding VAT.

Table no. 5 – Significant variations of provisions for guarantees

Symbol	Δ Provisions (%) 2015/2014	Δ Percentage (%) 2015/2014
ELMA	49.36	-85.16
MECF	92.08	149.25
ARS	50.32	50.19
COTR	-45.75	0.00

Source: author's projection (calculations based on the table no. 4)

Provision for disposal of tangible assets

Table no. 6 – Provision for disposal of tangible assets

Symbol	Information presented in notes	Balance al 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
ART	Provision for disposal of tangible assets	219,350	219,350	5.52	4.47
ARS	Provision for disposal of tangible assets, whose value was estimated using a discount rate of 5% level recommended by the EU	x	16,179,000	x	17.13
COTE	Provisions set aside for demolition expenses of an asset	1,764,000	1,980,192	7.65	8.04
SNP	Represent the costs of disposal. The discount rate used was 1.51% in 2014.	TS 363,500,000 TL 7,798,150,000	TS 291,300,000 TL 7,125,580,000	51.65	71.41

SNG	The company fully provisioned disposal costs of future natural gas wells on a date at the time of installation. The provision for disposal costs of these wells at the end of their economic life has been estimated using existing technology, at current prices and future assumptions based on estimated time of work, and updated using a weighted average cost of capital of 8.8 %. The provision is based on the best estimate of the costs, there is uncertainty regarding both the amount and time of these costs.	TS	TS	59.42	66.27
		184,983,000	19,950,000		
		TL	TL		
		12,629,000	202,293,000		

Source: notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations

The largest share of provisions for the disposal of tangible assets are recorded in the company's OMV Petrom (SNP) and Romgaz S.A. (SNG). The activity of these entities generates current obligations for disposal and removal of assets and obligations relating to soil remediation, consisting of plugging and abandoning wells, cleaning of sludge pits and restoration of producing areas in accordance with the requirements of legislation. As noted this provision is established based on the best estimate for the costs of those activities.

Table no. 7 – Significant variations of provisions for decommissioning of tangible assets

Symbol	Δ Provision (%) 2015/2014	Δ Percentage (%) 2015/2014
ART	0.00	23.36
ARS	-100.00	-100.00
COTE	-10.92	-4.87
SNP	10.04	-27.67
SNG	-11.08	-10.34

Source: author's projection (calculations based on the table no. 6)

Restructuring provisions

Table no. 8 – Restructuring provisions

Symbol	Information presented in notes regarding to restructuring provisions	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
SCD	Include costs related to restructuring	x	37,500	x	0.17
EPT	Provisions for redundancy payments to be paid after the balance sheet date the company employees made redundant during 2013, according to the collective bargaining agreement.	x	64,087	x	1.04
TBM	Compensatory wages to be paid to redundant employees.	601,517	1,099,975	17.05	35.94

Symbol	Information presented in notes regarding to restructuring provisions	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
SNP	Other provisions related to personnel, mainly from the restructuring provision are summarized	163,230,000	152,880,000	1.03	1.47
PTR	Set up in 2015, it was determined taking into account the number of staff whose notice period has not expired on 31.dec.2015 and rights under the collective agreement	721,941	x	61.69	x
MECF	Provision for restructuring amounted to new positions within the company.	11,340	x	1.17	x

Source: notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations

As we can observe these provisions are established mostly for salary costs which those companies are going pay following decisions aimed at restructuring their work. The reference to the collective bargaining agreement appears as a condition of the legality amounts owed to staff.

Table no. 9 – Significant variations of restructuring provisions

Symbol	Δ Provision (%)	Δ Percentage (%)
SCD	-100.00	-100.00
EPT	-100.00	-100.00
TBM	-45.32	-52.56
SNP	6.77	-29.83

Source: author's projection (calculations based on the table no. 8)

Provisions for employee benefits

Table no. 10 – Provisions for employee benefits

Symbol	Information presented in notes regarding to provisions for employee compensation	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
VNC	Provision for employee benefits	1.813.947	1.741.525	97.81	97.72
RRC	Provision for retirement benefits. The amounts are estimated according to the contracts at the reporting date, based on the number of employees in the company and according to actuarial assumptions regarding future liabilities. The present value of this obligation was measured using the projected unit credit method. The discount rate was 3.6% (2014), and the rate of wage growth of 2.01% in the long term (2014).	25,380,982	25,380,982	10.31	10.34

Symbol	Information presented in notes regarding to provisions for employee compensation	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
OLT	According to the collective labor agreement, the entity granting employees a retirement allowance equal to the 3rd base salaries plus seniority and had hired the date of retirement. The Company has not performed the actuarial calculations for determining debt.	9,179,974	10,271,711	100.00	46.16
BIO	Provisions for pensions. The Company uses an actuarial calculation which is calculated with sufficient statistical regularity and aimed at recognizing expenses in the period in which benefits were realized income related to employee work.	TL 410,236	480,532	26.46	26.81
TRP	The company has established a defined benefit plan in which employees are entitled to receive as pension benefits based on length of service at retirement age. The discount rate is 2.53% for the first 5 years and 3.47% for the coming years and represents the average international interest curve provided by Bloomberg.	x	346,402	x	8.68
STIB	Company employees shall retirement pay equivalent to 2 regardless of their seniority. The current value of benefits depends on a number of factors determine the actuarial basis using the discount rate, the annual growth rate of wages and the estimated annual rate of inflation.	361,692	745,306	44.88	100.00
CEON	Provisions for pensions: Estimates were calculated based on the number of employees that will retire to the average salary received by an employee. The discount rate used is 9.23% representing the average weighted rate of return of all private pension funds for the next 24 months. The company expects long-term use of such amounts or over a period of 34 years	TL 394,774	315,625	7.57	12.80
CBC	According to the collective agreement, each employee receive compensation equal to a salary on retirement. In order to recognize this expense, the Company recorded a provision for the entire period in which the employee works in the company. Its value is up to date, using the reference interest rate according to NBR.	172,490	172,490	100.00	100.00

Symbol	Information presented in notes regarding to provisions for employee compensation	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
MECF	Provisions for employee benefits upon termination of employment with retirement due to provisions according to labor contracts. Provision calculation was carried out based on an internal analysis.	194,004	475,306	20.03	27.44
CMF	According to the collective labor agreement, CMF provides cash benefits based on seniority retirement of employees. The provision was calculated taking into account the amount envisaged to be granted retirement.	462,549	475,666	4.90	19.56
CMP	Provision for employee benefits	108,700	108,700	80.14	80.14
SNO	Provision for employee benefits	15,256	x	3.40	x
TBM	Provisions have been calculated by an actuarial expert on December 31, 2012, using the projected unit credit method. Assumptions actuarial calculation refers to the average fluctuation of 5%, inflation rate of 2% p.a. and the projection of 3%. These benefits are to be paid over the next 5-15 years.	968,649	1,494,810	27.46	48.85
ARS	Provision for employee benefits	3,831,000	3,764,000	4.05	3.98
COTE	This provision was calculated using actuarial methods by estimating the average wage, the average number of salary payment on retirement of estimating the period when they will be paid and was brought to their present value using a discount factor based on interest on investments with maximum safety (government bonds).	11,599,153	TS 145,000 TL 3,772,056	50.30	15.91
TGN	According to the collective labor agreement, the Company must pay to employees at retirement an amount of money equal to a certain number of salary calculated as average monthly salaries realized in the last 12 months, depending on the time worked in the cruise industry, etc. Actuarial assumptions used in the December 31, 2014: 2% p.a. inflation rate, rate of return of 2.2% so P.A. .; average rate of 3.81% P.A. update.; Wage growth rate of 2% above the CPI.	TS 4,436,875 TL 102,947,599	TS 2,915,400 TL 110,218,249	87.66	87.36
OIL	Provision for employee benefits	2,098,091	x	17.74	x
SOCP	Provision established at the amounts that the company will pay to employees at retirement.	422,212	449,494	56.50	58.12

Symbol	Information presented in notes regarding to provisions for employee compensation	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
EFO	Provisions for pension rights	24,841	23,020	3.79	10.13
SNP	Employees are entitled to severance payments when terminating the contract of employment or retirement age. The entitlements depend on years of service and salary level at the end of employment. Provisions have been determined based on calculations by independent actuaries using the following parameters: a discount rate of 3.73%, an inflation rate of 2.22% and an average annual wage increase of 5%.	231,880,000	275,280,000	1.47	2.65
SNG	Allowance for benefits to be granted to employees according to seniority industry methane gas / electricity industry under the collective labor contract with employees.	102,959,000	97,265,000	30.96	29.00
PTR	The value of pension provisions was determined based on a calculation using the internal actuarial. Management has considered mainly staff turnover, age employees, estimated mortality rate, the projected evolution of labor costs, discount rates	x	1,003,851	x	35.80
TLV	Provision for employee benefits	x	25,203,000	x	50.79
ELMA	Provision for employee benefits	561,399	x	4.61	x
ELGS	Wage rights	106,409	41,828	100.00	100.00

Source: notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations

Actuarial calculations, taking into account different factors, using different discount rates from one company to another were at the bases for provisions computation. Most often used discount rates: the average international interest curve provided by Bloomberg; NBR benchmark interest rate; annual estimated rate of inflation; annual growth rate of wages; discount rate, and so on. Most provisions were recognised for retirement benefits to employees; except for those companies that have not submitted detailed provision for employee compensation destination.

Table no. 11 – Significant variations of provisions for employee

Symbol	Δ Provision (%)	Δ Percentage (%)
OLT	-10.63	116.62
STIB	-51.47	-55.12
CEON	25.08	-40.81
MECF	-59.18	-27.01
CMF	-2.76	-74.96
TBM	-35.20	-43.79
COTE	196.12	216.23

SNP	-14.47	-44.64
ELGS	154.40	0.00

Source: author's projection (calculations based on the table no. 10)

The largest increases in provisions, in their share in total provisions were recorded in the company Conpet S.A. (Provision for employee compensation increased by 196.12% in 2015 compared to 2014 the share of this provision changed its upside with 216.23% in 2015 compared to 2014).

Provisions regarding vacation not taken

Table no. 12 – Provisions for vacation not taken

Symbol	Information presented in notes regarding provisions for not taken leave	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
BIO	The amount represents the amount equivalent to not taken leave regarding to 2014, also represents the bonuses that will be paid to employees by the company.	TS 1,139,984	1,311,700	73.54	73.19
CEON	The amounts were based on the number of vacation days remaining to employees.	TS 205,766	57,925	3.95	2.35
VESY	The provisions include salary expenses related to the number of days of leave not taken by employees until December 31, 2014 and until December 31, 2015.	224,735	554,644	100.00	100.00
ELMA	Provisions for vacation not taken	x	115,000	x	9.51
SNO	Provisions for vacation not taken	200,508	250,022	44.69	51.87
COTE	Provisions for vacation not taken	x	1,122,500	x	4.56
TUFE	Provisions for vacation not taken	201,691	288,626	100.00	100.00
ART	Provisions for vacation not taken	5,638	x	0.14	x

Source: notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations

It can be observed that information about vacations is detailed only by the first three companies in the table, other companies presenting only type provision without details on how they estimated the presented amounts.

Table no. 13 – Significant variations of provisions for vacation not taken

Symbol	Δ Provision (%) 2015/2014	Δ Percentage (%) 2015/2014
BIO	-13.09	0.48
CEON	255.23	68.09
VESY	-59.48	0.00
ELMA	-100.00	-100.00
SNO	-19.80	-13.84
COTE	-100.00	-100.00

TUFE	-30.12	0.00
------	--------	------

Source: author's projection (calculations based on the table no. 12)

Provisions for employee's participation to the company's profit

Table no. 14 – Provisions for employee's participation to the company's profit

Symbol	Information presented in notes regarding to provisions for employee participation in the profit	Balance at 3 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
ATB	Provisions for employee's participation to the company's profit	Included in other provisions		x	x
CEON	Employees bonus	1,130,057	616,860	21.68	25.01
TEL	Provisions for employee's participation to the company's profit	8,131,725	6,375,491	21.26	25.72
COTE	The provision for employees' profit participation is constituted under the provisions of the income and expenses of the Company approved by the end of the financial years up to 10% of net profit, but no more than a gross salary level.	x	5,335,167	x	21.67
OIL	Provisions for employee's participation to the company's profit	570,765	x	4.83	x
TGN	Provisions for employee's participation to the company's profit	11,236,161	10,807,480	9.17	8.35
BCM	Provisions for employee's participation to the company's profit	x	2,508	x	100.00
PTR	Provision for employees' profit participation up to 10% of net profit of the year.	x	697,398	x	24.87

Source: notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations

Antibiotics Company S.A. categorize amounts related to the provision for employees' profit participation in the category, "Other provisions ", without providing further information. The largest share in total provisions were recorded at Cemacon S.A. (CEON), Transelectrica S.A. (TEL), Conpet S.A. (COTE) and Rompetrol Well Services S.A. (PTR). The share of this type of provision is not significant, accounting for between 21-26% of total provisions.

Table no. 15 – Significant variations of provisions for employee's participation to the company's profit

Symbol	Δ Provisions (%)	Δ Percentage (%)
CEON	83.20	-13.31
TEL	27.55	-17.37
COTE	-100.00	-100.00
TGN	3.97	9.91
BCM	-100.00	-100.00
PTR	-100.00	-100.00

Source: author's projection (calculations based on table no. 14)

Provisions for bonuses granted to management

Table no. 16 – Provisions for bonuses granted to management

Symbol	Information presented in notes regarding to provisions for bonuses granted to management	Balance at 31 December (lei)		Percentage in total provisions (%)	
		Amounts in LEI		2015	2014
		2015	2014		
ATB	Allowance for variable compensation of the Administration members.	2,728,376	Included in other provision	38.00	x
CEON	Provisions for bonuses granted to management	1,127,108	661,486	21.63	26.82
ART	The annual variable component due to Supervisory Board members.	1.719.322	2.792.904	43.24	56.93
TEL	The annual variable component due and Supervisory Board members.	26,292,781	12,236,048	68.73	49.37
COTE	Provision for bonus given to the Director General (466.280 lei); and 457.200 lei representing bonuses for six members of the executive committee.	x	923,480	x	3.75
TGN	Bonuses for management contracts.	3,577,194	3,485,911	2.92	2.69
CMF	Provision for management awards.	84,709	x	0.90	x

Source: notes of the studied companies, columns representing shares are own calculations

The largest percentage in total provisions recorded in the company Transelectrica S.A. (TEL), 68.73% of the total provisions in the financial year 2015 and 49.37% in the previous year. It is important to note that this provision is a significant amount, being the amount of 26,292,781 lei in 2015 and 12,236,048 in 2014. Another company with a large share is Artego S.A. (ART), ie 56.93% 43.24% in 2014 and 2015.

Antibiotics Company S.A. records a share for 38% of total reserves in 2015, in 2014 the company did not submit detailed information for this type of provision, exhibiting a distinct value.

Table no. 17 – Significant variations of provisions regarding the bonuses granted to management

Symbol	Δ Provision (%)	Δ Percentage (%)
CEON	70.39	-19.37
ART	-38.44	-24.06
TEL	114,88	39,21
COTE	-100.00	-100.00
TGN	2.62	8.49

Source: author's projection (calculations based on the table 16)

4. ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF PROVISIONS ON DIVIDEND DISTRIBUTION

Provisions directly influence the calculation of accounting profit. Therefore, we proposed the following analysis to capture what would be the impact of not evidenced provisions on the number of distributed dividends. For this we performed an analysis of the rate of dividends, calculating this rate as in the case of provisioning (the real situation) and the assumption that these provisions would not be evidenced. The study was conducted for the year 2015. Out of the 40 companies studied, 18 have distributed dividends in 2015.

Table no. 18 – Dividend distribution

Symbol	Net Profit -lei-	Number of Share (N)	Earn per share (EPS)	Gross dividend (Db)	Div.distrib. rate	Total provision -lei-	EPS corrected	Db corrected
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (2+7)/3$	$9=8*6/100$
VNC	18,192,955	863,717,920	0.02106	0.016	75.96	1,854,555	0.02321	0.01763
ATB	27,179,823	671,338,040	0.04049	0.0208	51.38	7,179,938	0.05118	0.02629
BIO	27,226,492	985,375,350	0.02763	0.016	57.91	1,550,220	0.02920	0.01691
SCD	46,195,961	416,961,150	0.11079	0.0959	86.56	31,922,728	0.18735	0.16217
TRP	28,381,985	377,621,770	0.07516	0.021	27.94	3,173,704	0.08356	0.02335
CBC	2,728,565	4,930,175	0.55344	0.4	72.27	172,490	0.58843	0.42529
ELGS	7,730,926	80,850,271	0.09562	0.095	99.35	106,409	0.09694	0.09631
MECF	2,243,040	239,908,460	0.00935	0.005	53.48	968,581	0.01339	0.00716
CMF	1,416,474	23,412,940	0.06050	0.1	99.17	9,441,748	0.46377	0.45994
ARS	52,268,000	152,277,450	0.34324	0.084	24.47	94,543,000	0.96410	0.23594
TEL	360,054,467	73,303,142	4.91186	2.65	53.95	38,255,213	5.43373	2.93156
COTE	63,198,986	8,657,528	7.29989	7.2999	100.00	23,059,195	9.96337	9.96339
TGN	488,729,002	11,773,844	41.50972	27.61	66.51	122,494,170	51.91365	34.53012
OIL	5,913,710	582,430,253	0.01015	0.0049	48.26	11,826,513	0.03046	0.01470
SOCP	11,058,759	343,425,744	0.03220	0.0032	9.94	747,236	0.03438	0.00342
TUFE	4,525,718	496,149,456	0.01000	0.0064	64.00	201,691	0.00953	0.00610
EFO	4,368,054	578,949,939	0.00754	0.0054	71.57	655,240	0.00868	0.00621
SNG	1,194,285,000	385,422,400	3.09864	2.7	87.14	332,593,000	3.96157	3.45192

Source: www.bvb.ro columns 4 and 5, columns 6, 8 and 9 own calculations based on data from the financial statements of the studied companies

where:

$$\text{EPS} = \text{Net profit} / \text{Number of shares}$$

$$\text{(PR) Dividend distribution rate} = (\text{Gross dividend} / \text{EPS}) \times 100$$

$$\text{EPS corrected} = [(\text{Net profit} + \text{provision}) / \text{Number of shares}] \times 100$$

$$\text{Gross dividend (corrected)} = (\text{PR} \times \text{EPS corrected}) / 100$$

Dividend rate indicates the percentage of net income that is distributed to shareholders as dividend. As dividend distribution rate is closer to 100%, the percentage of profit allocated to dividends is higher. A percentage of 100% indicates a full distribution of profits as dividends.

To reflect accurately the size of provisions affecting dividends, we calculated the gross dividend change and modification earnings per share if the provisions had not been established.

Table no. 19 – Variation of gross dividend and earnings per share

Symbol	EPS	EPS corrected	ΔEPS (%)	Dividends (Db)	Db corrected	Δ Div. (%)
1	2	3	4	5	6	7= (6-5)/5*100
VNC	0.02106	0.02321	10.19	0.016	0.01763	10.19
ATB	0.04049	0.05118	26.42	0.0208	0.02629	26.42
BIO	0.02763	0.02920	5.69	0.016	0.01691	5.69
SCD	0.11079	0.18735	69.10	0.0959	0.16217	69.10
TRP	0.07516	0.08356	11.18	0.021	0.02335	11.18
CBC	0.55344	0.58843	6.32	0.4	0.42529	6.32
ELGS	0.09562	0.09694	1.38	0.095	0.09631	1.38
MECF	0.00935	0.01339	43.18	0.005	0.00716	43.18
CMF	0.06050	0.46377	359.94	0.1	0.45994	359.94
ARS	0.34324	0.96410	180.88	0.084	0.23594	180.88
TEL	4.91186	5.43373	10.62	2.65	2.93156	10.62
COTE	7.29989	9.96337	36.49	7.2999	9.96339	36.49
TGN	41.50972	51.91365	25.06	27.61	34.53012	25.06
OIL	0.01015	0.03046	199.98	0.0049	0.01470	199.98
SOCP	0.03220	0.03438	6.76	0.0032	0.00342	6.76
TUFE	0.01000	0.00953	-4.72	0.0064	0.00610	-4.72
EFO	0.00754	0.00868	15.00	0.0054	0.00621	15.00
SNG	3.09864	3.96157	27.85	2.7	3.45192	27.85

Source: author's projection

where:

$$\Delta \text{ Div. (\%)} = [(\text{Corrected dividend} - \text{Distributed dividend}) / \text{Distributed dividend}] \times 100$$

$$\Delta \text{ EPS (\%)} = [(\text{EPS (corrected)} - \text{EPS initial}) / \text{EPS initial}] \times 100$$

The separate amendment to change the dividend and earnings per share was made in order to emphasize that the two elements changes with the same relative values, depending on each other; and as a result, the dividend distribution rate remains constant.

The biggest change was seen in the company Comelf S.A. (CMF). The gross dividend or earnings per share would have increased by 359.94% if the company had not recognized provisions. Dividend rate for the company Comelf S.A. is 99.17%. Earnings per share increased from 0.06050 lei / share to 0.46377 lei / share, while gross dividend increased from RON 0.1 to RON 0.45994.

Another company that has registered a significant increase in provisions in the event of not evidenced provisions is Oil Terminal S.A. The company had earnings per share of 0.01015 lei / share, increasing with correction at 0.03046 lei / share. The company could have obtained a gain of 199.98% per share higher than obtained.

Similarly, after corrections made, the company Aerostar S.A. (ARS) has recorded an increase in gross dividends or earnings per share of 180.88%.

Also, it is noted that the biggest changes are recorded on gross dividend for those companies where the share of provision in total debts is significant. Of the 10 companies with the highest share in total debt provisions, 6 granted dividends in 2015.

5. CONCLUSIONS

The research was based on analyzing the provisions in the notes of the companies selected in the sample and where they were presented in detail in accordance with the disclosure requirements set out in IAS 37, research work was much easier. The research revealed that in most of cases the degree of disclosure related provisioning is in accordance with IAS 37, companies detailing the risks that led to the provisioning and explaining the elements that formed the basis of the estimations.

It follows that we can speak about a conservative policy of dividends for the analyzed companies. The prudent way in which the risks associated to activity are analyzed and quantified through the provisions shows a conservative approach which has direct effect on company decapitalization. Also, it can be observed the impact of the provisions on earnings per share and gross dividend.

Prudence that the company should consider in the presentation of financial statements may be seen as a counterbalance reported to management's optimism. However, a question may arise from this analysis: the prudent presentation of accounting data, quantifying the risks of company, prudent estimates, may be the best ways to prevent the imprudent distribution of dividends?

Through a prudent accounting regarding provisions in place may ensure that company, the business itself is adequately capitalized?

We believe that prudence is not the only feature of management, it must be not only prudent, but also neutral so that the accounting information available for users to match the qualitative characteristics of financial data required by current accounting conceptual framework developed by the IASB.

Bibliography

Andre, P. and Filip, A. *Accounting Conservatism in Europe and the Impact of Mandatory IFRS Adoption : Do country, institutional and legal differences survive?*, ESSEC Business School, 2012, pp 1-57, research.mbs.ac.uk

Girbina, M. and Bunea, Ș. *Este informarea privind riscul entităților românești în conformitate cu IFRS 7?*, Accounting and Management Information Systems, vol 8, No1, 2009, pp 53-77

IASB. *Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) 2015, translated into Romanian by CECCAR*, Editura CECCAR, București, ISBN 978-606-580-049-6.

Ministry of Public Finances. *Order no. 881 from 25 June 2012 regarding to the application by companies whose securities are admitted to trading on a regulated market of International Financial Reporting Standards*, published in the Official Gazette no. 424 of June 26, 2016

Ministry of Public Finances. *Order no. 1286 from 2012 approving compliant accounting with International Financial Reporting Standards applicable to companies whose securities are admitted to trading on a regulated market*, published in the Official Gazette no. 687 of October 4, 2012

Ministry of Public Finances. *Order no. 2844 from 2016 approving the Accounting Regulations compliant with the International Financial Reporting Standards*, published in the Official Gazette no. 1020 of December 19, 2016

Neag, R. *Provizion versus depreciere de valoare*, Studia Universitatis Petru Maior, Series Oeconomica, 2007, pp. 116-130.

Nichols, N. B., Street, D. L., Cereola, S. J. *An analysis of the impact of adopting IFRS 8 on the segment disclosures of European blue chip companies*, Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, vol. 21, 2012, pp. 79–105

www.bvb.ro – financial statements of sampled companies